

Nefndasvið Alþingis
Velferðarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 5. janúar 2015

Efni: Umsögn BSRB um frumvarp til laga um breytingu á lögum um almannatryggingar, nr. 100/2007, með síðari breytingum (markmið, stjórnsýsla og almenn ákvæði), þskj. 393-322. mál.

BSRB hefur fengið til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á lögum um almannatryggingar, nr. 100/2007, með síðari breytingum (markmið, stjórnsýsla og almenn ákvæði). Frumvarpið er liður í heildarendurskoðun laga um almannatryggingar og eru lagðar til töluverðar breytingar á lögum um almannatryggingar, m.a. um að markmið laganna verði skýrt og eins breytingar til að tryggja réttarstöðu almennings sem BSRB tekur undir.

BSRB telur þó nauðsynlegt að gera athugasemdir við nokkur ákvæði frumvarpsins sem varða m.a. stjórnsýslu þess.

Með 2. gr. frumvarpsins er lagt til að nýr II. kafli sem fjalli um stjórnsýslu verði lögfestur. BSRB telur að með þeim breytingum sem lagðar eru til sé gerð grundvallarbreyting hvað varðar aðkomu ráðherra að starfsemi Tryggingastofnunar.

Í d-lið 2. gr. frumvarpsins er lagt til að ráðherra fái heimild til að ákveða staðsetningu Tryggingastofnunar og hvar þjónustustöðvar hennar skuli vera, að fenginni umsögn forstjóra. Jafnframt geti ráðherra ákveðið að sameina þjónustustöðvar Tryggingastofnunar og þjónustustöðvar annarra opinberra stofnana. Samkvæmt nágildandi lögum er það Alþingi sem ákveður staðsetningu Tryggingastofnunar en í 1. mgr. 10. gr. laga nr. 100/2007 segir að aðalskrifstofur Tryggingastofnunar séu í Reykjavík. Þá skal Tryggingastofnun, skv. 2. mgr. 10. gr. gildandi laga, taka ákvarðanir um um staðarval umboðsskrifstofa, fyrirkomulag þeirra og rekstur.

BSRB leggst gegn því að ráðherra verði veitt heimild til að taka ákvörðun um staðsetningu Tryggingastofnunar og þjónustustöðva hennar. Í fyrsta lagi bendir BSRB á að engin efnisleg rök eru færð fram í frumvarpinu fyrir breytingunni önnur en að það sé eðlilegt að það sé í höndum ráðherra að ákveða endanlega staðsetningu. Þannig virðast

Þær breytingar sem lagðar eru til í d-lið 2. gr. frumvarpsins ekki vera settar fram af sömu ástæðum og önnur ákvæði þess, sbr. ummæli í inngangi athugasemda, þ.e. að koma til móts við athugasemdir umboðsmanns alþingis, auka skýrleika laganna eða skerpa á ýmsum reglum og lagfæra hnökra. Með öðrum orðum að ástæða breytinganna sé að auka réttaröryggi borgaranna.

BSRB telur, í öðru lagi, að núverandi fyrirkomulag þar sem kveðið er á um staðsetningu stofnunarinnar í lögum og sem felur þar með í sér samráð og umsagnarbeiðnir Alþingis og að endingu samþykkt þess hafi reynst vel. Ákvörðun um staðsetningu og starfsemi faglegrar stofnunar á ekki að vera á hendi eins ráðherra að taka heldur er mikilvægt að fagleg greining fari fram, þar sem m.a. sjónarmið starfsmanna og hagsmunaaðila koma fram. Þannig telur BSRB að ákvörðun um staðsetningu stofnunarinnar skuli vera tekin af hálfu Alþingis. Þá virðist sem heimild til handa ráðherra til að ákveða hvar þjónustustöðvar Tryggingastofnunar skuli vera sé ekki til samræmis við m.a. e-lið 2. gr. frumvarpsins um að stjórn stofnunarinnar staðfesti skipulag hennar, starfsáætlun og fjárhagsáætlun og marki stofnuninni langtímastefnu.

Þá telur BSRB sömuleiðis ekki rétt að ráðherra einum sé veitt heimild til að taka ákvörðun um staðsetningu og sameiningu þjónustustöðva Tryggingastofnunar og annarra opinberra stofnana. BSRB telur grundvallaratriði að þessar ákvarðanir séu teknar á faglegum grundvelli að undangengnu ítarlegu mati og samráði.

BSRB bendir ennfremur á að með því að ráðherra einum sé veitt heimild til þeirra ákvarðanatöku, sem hér hefur verið lýst, kunni starfsöryggi starfsmanna stofnunarinnar að vera raskað án þess samráðs sem ákvörðun af hálfu löggjafans fæli í sér. Mikilvægt er fyrir faglega starfsemi stofnunarinnar og starfsfólks hennar að lagaleg umgjörð tryggi festu í starfsemi stofnunar.

BSRB bendir á varðandi breytingu þá sem lögð er til á ákvæði 56. gr. um greiðslur til fanga að í athugasemdum segir að lögð sé áhersla á að fangar sem séu lífeyrisþegar séu jafnsettir öðrum fögnum sem missa tekjur sínar þegar afplánun hefst. BSRB telur rétt að skoðað verði hvort tryggt sé að með því að örorku- og ellilífeyrir falli niður verði þeir fangar í reynd jafnsettir öðrum m.a. vegna tækifæra fanga til vinnu á meðan á afplánun stendur.

Fyrir hönd BSRB

Helga Jónsdóttir
framkvæmdastjóri